

6. SAŽETAK I ZAKLJUČNE ODREDBE

Razdruživanjem i monetarnim otcjepljenjem Republike Slovenije i Republike Hrvatske od SFRJ, Ljubljanska banka Glavna filijala Zagreb postala je organizacioni dio banke na području druge republike, koja bi se na podlozi hrvatskog zakonodavstva morala statutarno transformirati u vlasitu banku inozemne banke, u mješovitu banku ili u Filijalu inozemne banke, najdalje do 30.06. 1992. godine. U skladu s navedenim zahtjevom a imajući u vidu vrlo zaoštreni ekonomsko-finansijski položaj u kojem se radi problematične bilančne strukture Glavne Filijale nalazi, Ljubljanska banka DD Ljubljana počela je izvoditi Okvirni program statutarnog i poslovog prilagodavanja te organizacijske i kadrovske sanacije Glavne filijale Zagreb, čiji dio je također i Elaborat o formiranju i korištenju deviznih sredstava gradana u razdoblju od 1970. - 1991. godine.

Navedeni Elaborat je izrađen sa namjerom da analitički prikaže osnovne značajke devizne štednje gradana, deviznu i dinarsku upotrebu tih sredstava u razdoblju od dvadesetdvije godine poslovanja Ljubljanske banke u Zagrebu. Također obraduje ekonomske podloge za formiranje prijedloga o razrješenju najznačajnijih problema transformacije depozita deviznih sredstava gradana kod NBJ u javni dug i njegovu lokaciju na pojedinu republiku. Pri ovome se ne upušta u pravni aspekt izvršene transformacije Ljubljanske banke Osnovne banke Zagreb u Glavnu filiju krajem 1989. godine, zato jer do tada samostalna banka nije ispunjavala uvjete novog Zakona o bankarskom sistemu za daljnje samostalno poslovanje (naime, banka je značajno premašivala dozvoljene limite opsega prikupljenih sredstava gradana, te plasmane u osnovna sredstva u odnosu na raspoloživi opseg trajnog kapitala).

Medurepublički dogovor o transformiranju potraživanja iz naslova deviznog depozita kod NBJ u javni dug i s tim povezano reprogramiranje deviznih obveza je urgentno prije svega iz slijedećih razloga:

- radi opsega same problematike pri čemu krajem 1991. godine Glavna filijala iskazuje 626,5 mio USD deviznih potraživanja od NBJ, te 497,5 mio USD deviznih obveza prema deviznim štedišama, te činjenice da navedena potraživanja predstavljaju 83% ukupne aktive banke. Imajući u vidu obiman pad deviznih sredstava gradana u posljednjem promatranom razdoblju s jedne strane, te da s druge strane NBJ nije udovoljavala zahtjevu Glavne filijale Zagreb za povlačenjem deviznih depozita, opseg kreditiranja NBJ od strane ove banke izrastao je u iznos od 129,0 mio USD. Navedena problematika je osnovni uzrok blokade finansijskog poslovanja banke, a prouzročila je i "zamrzavanje" ispunjenja obveza prema deviznim štedišama.
- radi otvorene problematike na području izvršenja jamstva za devizna sredstva gradana. Nakon donošenja Uredbe o pretvaranju deviznih depozita gradana kod banaka u javni dug Republike Hrvatske, samo banke sa sjedištem u Republici Hrvatskoj ustupaju Republici Hrvatskoj svoja potraživanja prema NBJ po osnovu deponirane devizne štednje gradana, dok nedomicilne banke svoja devizna potraživanja iz naslova deponirane devizne štednje zadržavaju u svojim bilancima. Za deviznu štednju kod ovih banaka Uredba donosi mogućnost, da devizne štedište ~~zadržavaju~~ svoja potraživanja na domicilne banke. I u ovom slučaju u bilancama nedomicilnih banaka dolazi samo do promjene deviznog vjerovnika, dok se obveze ne reprogramiraju, niti ne dolazi do transformacije u javni dug. S druge strane, po točci 19. Ustavnog zakona za provedbu temeljne ustavne odredbe o samostalnosti i neovisnosti Republike Slovenije ova Republika preuzima jamstvo samo za deviznu štednju, uloženu u bankama na području Republike Slovenije, za koju je na dan usvajanja Zakona jamčila SFRJ.

Iz naprijed navedenog proizlazi da važeće zakonodavstvo obiju republike ne regulira pitanje jamstva za deviznu štednju u slučaju Ljubljanske banke Zagreb, a time i onemogućuje transformaciju deviznih potraživanja banke prema NBJ u javni dug.

- radi obveza Glavne filijale Zagreb da se do 30.06. 1992. godine statutarno rekonstruira u skladu s Zakonom o bankama i finansijskim organizacijama koje će važiti na području Republike Hrvatske. Prema stavovima odgovarajućih institucija i organa Republike Hrvatske, a prema 8. članu Gospodarskog sporazuma o gospodarskoj suradnji Republike Hrvatske i Republike Slovenije ta statutarna rekonstrukcija nije moguća, dok se ne postigne dogovor o transformaciji deviznih depozita kod NBJ u javni dug. Osnivanje nove banke prije svega uvjetuje zdravu bilancu bez dubioznih plasmana.

Uzimajući u obzir sve osnovne značajke važećeg deviznog sistema i pravni status Ljubljanske banke DD Glavne filijale Zagreb u razdoblju od 1970. - 1991. godine, predstavljeni Elaborat o formiranju deviznih sredstava gradana, te dinarskom i deviznom korištenju deviznih sredstava gradana podijeljen je u tri razdoblja i to:

- I - Razdoblje poslovanja od 1970. - 1977. godine kada banka u Zagrebu djeluje:
- a) od 1970. - 1973. godine kao Filijala Kreditne banke in hranilnice Ljubljana bez svojstva pravne osobe
 - b) od 1974. - 1977. godine kao Filijala sa svojstvom pravne osobe u sastavu Ljubljanske banke Ljubljana.

U ovom razdoblju poslovanja utvrđeno je da:

- su devizna sredstva gradana u iznosu od 182,0 mio USD, odnosno 225,0 mio USD (sa ekspoziturom Osijek u iznosu 43,0 mio USD) utrošena za uvozna plaćanja u okviru jugoslavenskog robnog režima uvoza, dok 42,1 mio USD predstavlja u tom razdoblju pripisanu kamatu. Sav priljev deviznih sredstava gradana uključivo sa definitivnim otkupom deviza bio je u tom razdoblju obvezno i u cijelosti cediran, a devizna pozicija LB Centrale predstavljala je sastavni dio centralnog deviznog fonda,
- dinarsku protuvrijednost po pojedinačnim tečajevima svakog priljeva devizne štednje koristila je Filijala Zagreb za jačanje svog dinarskog potencijala, usmjeravajući u plasmane komitentima.

- II - Razdoblje poslovanja od 1978. - 1989. godine kada djeluje kao Osnovna banka Zagreb u svojstvu pravne osobe koja je udružena u Ljubljansku banku Združenu banku.

U ovom razdoblju poslovanja utvrđeno je da:

- je banka po važećem deviznom zakonu slobodno raspolagala devizama po osnovu prirasta i otkupa devizne štednje. U ovom razdoblju vodila je politiku zatvorene devizne pozicije pretežno putem mehanizma deponiranja deviznih sredstava gradana kod NBJ, te djelomično putem mehanizma otkupa devizne štednje, da bi dobivena devizna sredstva po toj osnovi usmjeravala za uvoz repromaterijala i robe za potrebe Republike Hrvatske, te članica banke, a djelomično za sanaciju svog dohodovnog položaja.

- zbog vodenja politike zatvorene devizne pozicije, te permanentnog padanja stope pokrivenosti deviznog depozita kod NBJ sa sredstvima tzv. beskamatnog kredita od NBJ, povećavao se opseg imobilizacije kreditnog potencijala banke za dinarsko kreditiranje njenih komitenata. Tako se od 324,6 mio USD raspoloživih sredstava za plasman iz devizne štednje krajem 1978. godine taj opseg smanjio na svega 39,1 mio USD krajem 1989. godine.

III - Razdoblje poslovanja od 1990. - 1991. godine kada djeluje kao Glavna Filijala bez statusa pravne osobe u sistemu Ljubljanske banke.

U ovom razdoblju poslovanja utvrđeno je da:

- devizna štednja u ovom razdoblju smanjena je za 117,5 mio USD od čega netto pad depozita iznosi 170,7 mio USD a obračunata i pripisana kamata 53,2 mio USD;
- ni u ovom periodu vremena nema novih dinarskih sredstava sposobnih za plasman jer se u odnosima s NBJ razvija specifičan odnos prebjanja svih obveza i potraživanja na polugodišnjem nivou.

Rekapitulaciju navedenog kretanja s posebnim osvrtom na opseg potraživanja za deponirana devizna sredstva gradana kod NBJ, koja će biti potrebno transformirati u javni dug prikazuje slijedeća tabela:

OSNOV	GODINA	(u mio USD a 30.09.1991.godine)		
		1977.	1989.	1991.
1. Devizna štednja	267,1*	615,0	497,5	
2. Depozit kod NBJ	-	576,5	626,5	
- od toga efektivno	-	61,7	61,7	
3. Razlika (1-2)	267,1	26,1	- 129,0	

* U periodu do 1977. godine iznos od 267,1 mio USD obuhvaća prikupljenu deviznu štednju gradana uključivo sa pripisanom kamatom u Filijali Zagreb u iznosu 224,1 mio USD i prikupljenu deviznu štednju gradana uključivo sa pripisanom kamatom u ekspozituri Osijek u iznosu 43,0 mio USD.

Kao što je iz tabele vidljivo potraživanja od NBJ na dan 31.12.1991. godine iznose 626,5 mio USD od čega dospjele a neizvršene obveze NBJ iznose 129,0 mio USD.

Struktura potraživanja od Narodne banke Jugoslavije je slijedeća:

Razdoblje	(u mio USD a 30.09.1991.godine)				
	Deponiranje netto porast	Kamate	Povlačenje	Razlika	Saldo depozita
	1	2	3	4 (1+2-3)	5
1970. - 1977.	225,0	42,1		267,1	267,1
1978. - 1989.	282,0	300,9	273,5	309,4	576,5
1990. - 1991.	-	70,9	20,9	50,0	626,5
Ukupno:	507,0	413,9	294,4	626,5	626,5

U tabeli je prikazana rekapitulacija potraživanja po razdobljima od NBJ gdje su uvažene sve korekcije koje su u točkama 3.2. 4.2. ovog Elaborata obrazložene.

Na osnovu do sada izloženog može se zaključiti slijedeće:

1. Uzimajući u obzir sve režimske pretpostavke koje su važile u razvoju poslova devizne štednje u razdoblju 1970. - 1977. godine (tj. obvezne cijene deviza u korist Centralnog deviznog fonda) korištenje devizne štednje moglo bi se usporediti sa korištenjem financijskog kredita uzetog u ime poslovne banke, a za račun NBJ kod kojih devize za otplate glavnice i kamata osigurava NBJ, a dinarsku protuvrijednost poslovna banka. U tom razdoblju upravo ovakvi krediti su uz suglasnost NBJ zaključivani.
Ovako anticipirano potrošena devizna štednja gradana od 1970. - 1977. godine bila je i glavni akcelerator kasnijih dohodovnih likvidnosnih problema LB Glavne Filijale Zagreb kao i podloga izrastanja kamate (te kamate na kamate) u dalnjim godinama.
2. Da je svojom aktivnom poslovnom politikom Glavna Filijala u razdoblju od 1978. - 1989. godine omogućila ostvarivanje pozitivnih rezultata, ali joj ograničene mogućnosti dinarskih plasmana nisu dozvoljavale da učini i još više kako bi spriječila negativne efekte na makro-ekonomskom nivou uzrokovanih posljedica otvorene devizne pozicije nastale u razdoblju 1970. - 1977. godine.
3. Da je Glavna Filijala najeklatantniji primjer banke u stalnom poslovnom usponu, sa primjerenim bankarskim servisom, na loše programiranoj makro-ekonomskoj politici i deviznom sistemu zbog čega ne svojom krivnjom njezine članice i osnivači, danas dioničari snose u cijelokupnom poslovnom razdoblju najveće dohodovne terete s ozbiljnijim posljedicama i za Radnu zajednicu.
4. S obzirom da je neophodno postići adekvatno rješenje u smislu transformacije deviznih potraživanja prema NBJ u javni dug, te preuzimanje republičkog jamstva za isplatu devizne štednje, potrebno je naglasiti da prema saveznim zakonima jamstvo Federacije se aktivira tek onda kad banka dode u stečaj (Odluka o načinu izvršavanja obveza Federacije po osnovi jamstva za devize na deviznim računima i deviznim štednim ulozima gradana - Sl.list 27./90., Zakon o sanaciji, stečaju i likvidaciji banaka i drugih financijskih organizacija - Sl.list 84/89, 63/90.).

Na kraju se želi istaći da je izradom ovog Elaborata ispunjen postavljeni cilj, tj. da je suštinskom ekonomskom analizom utvrđen devizni i dinarski utrošak potencijala formiranog iz osnova devizne štednje u dosadašnjem toku poslovanja, te u skladu s propisima koji su regulirali ovu materiju po pojedinim razdobljima poslovanja. Na kraju se ocjenjuje da bi kao podloga za pregovore koji će uslijediti između dviju Republika, pored ovog Elaborata koji čini ekonomsku osnovu trebalo izraditi i odgovarajuće pravno mišljenje, kako bi mogao biti zauzet cijeloviti stav o osnovnim kriterijima za lokaciju javnog duga, odnosno diobeni bilans između Republika, odnosno Republika i Federacije.

PRILOG I

TABELARNI DIO:

		Strana
Tabela 1.	- Globalni pokazatelji kretanja tečajeva i inflatornih stopa od 1970. - 1991. godine	23
Tabela 2.	- Neki pokazatelji deviznih kretanja u SFRJ u razdoblju od 1970. - 1977. godine	24
Tabela 3.	- Kretanje učešća sredstava građana u ukupnoj bilančnoj sumi od 1970. - 1991. godine	25
Tabela 4.	- Kretanje deviznih sredstava građana od 1970. - 1991. godine	26
Tabela 5.	- Kretanje stanja deviznih sredstava građana, depozita i kredita kod NBJ u razdoblju od 1970. - 1991. godine	27
Tabela 6.	- Kretanje i struktura depozita kod Narodne banke Jugoslavije u razdoblju od 1978. - 1991. godine	28
Tabela 7.	- Kretanje raspoloživih sredstava za plasmane banke iz sredstava devizne štednje građana od 1978. - 1991. godine	29
Tabela 8.	- Usmjeravanje raspoložive devizne štednje u plasmane KDS-ima i građanima od 1970. - 1977. godine	30
Tabela 9.	- Usmjeravanje raspoložive devizne štednje u plasmane KDS-ima i građanima od 1978. - 1991. godine	31
Tabela 10.	- Struktura plasmana KDS-ima i građanima od 1978. - 1991. godine po ročnosti	32

TABELA 1. - GLOBALNI POKAZATELJI KRETANJA TEČAJEVA I INFLATORNIH STOPOVOD 1970. - 1991. GODINE

GODINA	KRETANJE TEČAJEVA USD	ODNOS USD/DEM	VERIŽNI indeks USD	KRETANJE CIJENA NA MALO (XII/XIII)	PROSJEĆNA DEPRECIJACIJA DINARA
					(XII/XIII)
1970.	12,50	-	-	-	110,4
1971.	17,00	5,2754	3,2225	136	117,9
1972.	16,75	5,2500	3,1905	99	113,8
1973.	15,6043	5,9035	2,6432	93	121,9
1974.	17,0521	6,8934	2,4737	109	121,0
1975.	18,0261	6,9579	2,5907	106	101
1976.	18,2576	7,6638	2,3823	101	117,5
1977.	18,4452	8,5845	2,1487	101	110,6
1978.	18,6112	9,8795	1,8839	101	109,1
1979.	19,1629	11,1707	1,7155	103	114,0
1980.	27,2965	15,1200	1,9376	153	107,6
1981.	41,8225	18,4086	2,2719	143	110,6
1982.	62,4865	26,3051	2,3754	149	113,6
1983.	125,6732	45,7843	2,7449	201	122
1984.	211,7489	67,7653	3,1247	168	139,2
1985.	310,9394	127,2341	2,4438	147	125,1
1986.	457,18	234,4449	1,9500	147	139,3
1987.	1244,35	780,1516	1,5950	272	143
1988.	5210,76	2910,2912	1,7905	419	148
1989.	118,160	70,0000	1,6880	2267	174
1990.	10,6574	7,0000	1,5225	90	152,4
30. 9. 1991.	21,9114	13,0000	1,6854	206	178,7
					150,0
					99,3
					107,6
					115,5
					102,5
					107,6
					110,6
					113,6
					111,5
					137,8
					142,7
					125,1
					148
					158,4
					178,7
					150,9
					181,0
					177,0
					326,1
					376,3
					2371,6
					99,3
					187,0

TABELA 2. - NEKI POKAZATELJI DEVIZNIH KRETANJA U SFRJ U RAZDOBLJU 1970. - 1977. GODINE

ELEMENT	(u milio USD po tečaju tekuće verzije)					
	1970.	1971.	1972.	1973.	1974.	1975.
Stanje zaduženja u inozemstvu	2.350	3.177	3.933	4.663	5.360	6.584
Priliv iz naknada radnika na privremenom radu u inozemstvu	502	716	964	1.398	1.621	1.696
Devizna štendnja gradana u bankama	268	527	757	1.129	1.516	2.060
- učešće u sredstvima poslovnih banaka (%)	1,7	3,8	4,5	5,2	6,7	7,6
Promet na deviznom tržištu				1.295	3.084	2.967
- na medubankarskom saštanaku				1.057	2.318	2.342
- u neposrednim kontaktima				238	766	625
Devizne rezerve	244	314	857	1.443	1.254	1.200
- ad toga poslovnih banaka					348	658
						666

TABELA 3. - KRETANJE UČESCA SREDSTAVA GRADANA U UKUPNOJ BILANČNOJ SUMI BANKE PO GODINAMA OD 1970. - 1991. GODINE

(u milo USD à 30.09.1991. god.)

GODINA 31.12....)	UKUPNA BILANČNA SUMA	UKUPNA SREDSTVA GRADANA	DINARSKA SRED. GRADANA	DEVIZNA SRED. GRADANA	% UČEŠĆA SRED. GRAD. U BILANČNOJ SUMI		
					UKUPNA	DINARSKA	DEVIZNA
1	2	3	4	5	6	7	8
1970.	5,7	2,7	0,6	2,1	47	10	37
1971.	39,2	23,5	2,7	20,8	60	7	53
1972.	41,3	38,0	5,4	32,6	92	13	79
1973.	69,2	54,0	8,3	45,7	78	12	66
1974.	106,5	79,9	13,9	66,0	75	13	62
1975.	169,4	133,8	25,4	108,4	79	15	61
1976.	296,5	204,6	44,5	160,1	69	15	54
1977.	407,5	297,5	73,4	224,1	73	18	55
1978.	720,2	475,3	122,4	352,9	66	17	49
1979.	778,4	583,8	140,1	443,7	75	18	57
1980..	1.135,4	613,1	147,6	465,5	54	13	41
1981.	987,4	681,3	158,0	523,3	69	16	53
1982.	1.007,2	684,9	141,0	543,9	68	14	54
1983.	896,4	636,4	89,6	546,8	71	10	61
1984.	909,8	646,0	118,3	527,7	71	13	58
1985.	918,3	716,3	137,8	578,5	78	15	63
1986.	935,1	748,1	121,6	626,5	80	13	67
1987.	802,4	682,0	72,2	609,8	85	9	76
1988.	799,6	679,7	72,0	607,7	85	9	76
1989.	809,2	671,6	56,6	615,0	83	7	76
1990.	846,7	660,4	50,8	609,6	78	6	72
1991.	753,8	520,1	22,6	497,5	69	3	65

TABELA 4. - KRETANJE DEVIZNIH SREDSTVA GRADANA OD 1970. - 1991. GODINE

(u mio USD à 30.09.1991.god.)

GODINA (31.12....)	NETTO PORAST/PAD	PRIPISSANA DEVIZNA KAMATA	STANJE DEVIZNIH SREDSTAVA	
			1	2
1970.	2,1	-	2,1	2,1
1971.	18,0	0,7	20,8	20,8
1972.	9,8	2,0	32,6	32,6
1973.	10,6	2,5	45,7	45,7
1974.	16,2	4,1	66,0	66,0
1975.	35,6	6,8	108,4	108,4
1976.	41,0	10,7	160,1	160,1
1977.	48,7	15,3	224,1	224,1
1978.	104,2	24,6	352,9	352,9
1979.	59,4	31,4	443,7	443,7
1980.	- 10,0	31,8	465,5	465,5
1981.	20,5	37,3	523,3	523,3
1982.	- 21,8	42,4	543,9	543,9
1983.	- 41,9	44,8	546,8	546,8
1984.	- 37,4	18,3	527,7	527,7
1985.	24,7	26,1	578,5	578,5
1986.	23,0	25,0	626,5	626,5
1987.	- 36,5	19,8	609,8	609,8
1988.	- 22,8	20,7	607,7	607,7
1989.	- 15,7	23,0	615,0	615,0
1990.	- 32,8	27,4	609,6	609,6
1991.	-137,9	25,8	497,5	497,5

TABELA 5. - KRETANJE STANJA DEVIZNIH SREDSTAVA GRADANA, DEPOZITA I KREDITA KOD NBU OD 1970. - 1991. GODINE

GODINA (31.12....)	IZVORI DEVIZNIH SREDSTAVA GRADANA	DEPOZIT KOD NBU	RAZLIKA (izvori - depozit)		KREDITI OD NEU
			1	2	
1970.	-	2,1	-	-	-
1971.	20,8	-	-	-	-
1972.	32,6	-	-	-	-
1973.	45,7	-	-	-	-
1974.	66,0	-	-	-	-
1975.	108,4	-	-	-	-
1976.	160,1	-	-	-	-
1977.	224,1	-	-	-	-
1978.	352,9	328,2	24,7	299,9	
1979.	443,7	409,3	34,4	341,7	
1980.	465,5	430,8	34,7	288,6	
1981.	523,3	508,8	14,5	329,7	
1982.	543,9	541,7	2,2	320,9	
1983.	546,8	581,1	-34,3	213,3	
1984.	527,7	537,9	-10,2	153,0	
1985.	578,5	505,8	72,7	81,0	
1986.	626,5	574,3	52,2	81,5	
1987.	609,8	594,9	14,9	30,5	
1988.	607,7	588,1 + 0,8 ⁺	18,8	12,2	
1989.	615,0	576,5 + 12,4 ⁺	26,1	0,6	
1990.	609,6	599,0	10,6	0,4	
1991.	497,5	626,5	-129,0	0,2	

+ depozit u inozemstvu

(u milio USD à 30.09.1991.god.)

TABELA 6. - KRETANJE I STRUKTURA DEPOZITA KOD NBJ U RAZDOBLJU OD 1978. - 1991. GODINE

GODINA (31.12....)	D E P O N I R A N J E			POVLAČENJE		STANJE DEPOZITA KOD NBJ
	UKUPNO	NETTO PORAST	KAMATA	IZ DEPOZITA		
1	2 = (3+4)	3	4	5	6 = (2-5)	
1978.	328,8	286,7	42,1	0,6	328,2	+
1979.	93,3	68,9	24,4	12,2	409,3	
1980.	54,4	23,0	31,4	32,9	430,8	
1981.	82,2	22,2	60,0	4,2	508,8	
1982.	65,6	24,2	41,4	32,7	541,7	
1983.	39,5	6,5	33,0	0,1	581,1	
1984.	22,0	0,5	21,5	65,2	537,9	
1985.	-	-	-	32,1	505,8	
1986.	73,4	47,3	26,1	4,9	574,3	
1987.	58,0	14,7	43,3	37,4	594,9	
1988.	32,8	13,0	19,8	39,6	588,1	
1989.	-	-	-	11,6	576,5	
1990.	23,7	-	23,7	1,2	599,0	
1991.	47,2	-	47,2	19,7	626,5	
UKUPNO:	920,9	507,0	413,9	294,4		

+ Prvo deponiranje banka je izvršila 14.06.1978. godine u iznosu 293,4 mil USD što predstavlja ukupni porast devizne štедnje građana uključivo sa pripisanom kamatom i ekspozitutom Osijek u razdoblju od 1970. - 1977.godine, te uključivo sa priastom devizne štrednje građana u prvih pet mjeseci 1978. godine.

TABELA 7. - KRETANJE RASPOLOŽIVIH SREDSTAVA ZA PLASMANE BANKE IZ SREDSTAVA DEVIZNE ŠTEĐAJE GRADANA
OD 1978. - 1991. GODINE

(u milo USD à 30.09. 1991. god.)

GODINA	STANJE DEVIZNIH SREDSTAVA GRADANA	STANJE KREDITA OD NBJ	U KUPNO SREDSTAVA	STANJE DEPOZITA	RASPOLOŽIVA SREDSTVA ZA PLASMAN					
					1	2	3	4 = (2+3)	5	6 = (4-5)
1978.	352,9	299,9	652,8	328,2						324,6
1979.	443,7	341,7	785,4	409,3						376,1
1980.	465,5	288,6	754,1	430,8						523,3
1981.	523,3	329,7	853,6	508,8						344,2
1982.	543,9	320,9	864,8	541,7						323,1
1983.	546,8	213,3	760,1	581,1						179,0
1984.	527,7	153,0	680,7	537,9						142,8
1985.	578,5	81,0	659,5	505,8						153,7
1986.	626,5	81,5	708,0	574,3						133,7
1987.	609,8	30,5	640,3	594,9						45,4
1988.	607,7	12,2	619,9	588,1						31,8
1989.	615,0	0,6	615,6	576,5						39,1
1990.	609,6	0,4	610,0	599,0						11,0
1991.	497,5	0,2	497,7	626,5						- 128,8

TABELA 8. - USMIJERAVANJE RASPOLOŽIVE DEVIZNE ŠTEINE U PLASMANE KDS-ima I GRADANTMA OD 1970. - 1977. GODINE

(u mio USD à 30.09.1991 godine)

PLASMAN	GODINA	1970.	1971.	1972.	1973.	1974!	1975.	1976.	1977.
KDS-ima	88%	4,6	60%	13,2	56%	17,3	74%	35,7	59,1
Kratkoročni	3,5	12,1			16,7		33,6		54,2
dugoročni	1,1	1,1			0,6		2,1		4,9
Gradanima	12%	0,6	40%	8,8	44%	13,5	26%	12,8	25%
Kratkoročni	0,2	0,4			0,3		0,5		2,4
dugoročni	0,4	8,4			13,2		12,3		17,0
UKUPNO	100%	5,2	100%	22,0	100%	30,8	100%	48,5	100%
DEVIZNA STEDNJA	2,1	20,8			32,6		45,7	66,0	108,4
OSTALI IZVORI	3,1	1,2			-1,8		2,8	12,5	13,8

(u mil USD à 30.09.1991.god.)

GODINA (31.12....)	PLASMAN KDS-ima	PLASMAN GRADANIMA	UKUPNO	IZVORI ZA FINANCIRANJE	
				RASPLOZIVA SRED. ZA PLASMAN IZ DEVIZNE ŠTEDNJE	OSTALI IZVORI
1	2	3	4 = (2+3)	5	6 = (4-5)
1978.	254,2	171,4	425,6	324,6	101,0
1979.	326,9	200,8	527,7	376,1	151,6
1980.	298,6	222,5	521,1	323,3	197,8
1981.	302,1	222,2	524,3	344,2	180,1
1982.	271,9	188,3	460,2	323,1	137,1
1983.	195,1	113,8	309,2	179,0	130,2
1984.	210,2	86,4	296,6	142,8	153,8
1985.	136,8	54,2	191,0	153,7	37,3
1986.	166,4	36,5	202,9	133,7	69,2
1987.	106,7	10,4	117,1	45,4	71,7
1988.	112,7	3,2	115,9	31,8	84,1
1989.	98,7	0,8	99,5	39,1	60,4
1990.	154,1	3,4	157,5	11,0	146,5
1991.	61,1	1,5	62,6	- 128,8	62,6

TABELA 10. - STRUKTURA PLASMANA KDS-ima I GRADANIMA OD 1978. - 1991. GODINE PO ROČNOSTI

GODINA (31.12...)	PLASMAN KDS-ima			PLASMAN GRADANIMA			(u milo USD à 30.09.1991.god.)								
	UKUPNO	KRATKOROČNO	DUGOROČNO	UKUPNO	KRATKOROČNO	DUGOROČNO	UKUPNO		DUGOROČNO						
							1	2 = (3+4)	3	4	5 = (6+7)	6	7	9 = (3+6)	10 = (4+7)
1978.	251,2	96,6	157,6	171,4	24,0	147,4								122,6	365,0
1979.	326,9	107,9	219,0	200,8	28,1	172,7								136,0	395,7
1980.	298,6	95,6	203,0	222,5	15,6	206,9								111,2	462,9
1981.	302,1	129,9	172,2	222,2	13,3	208,9								143,2	361,1
1982.	271,9	130,5	141,4	188,3	5,6	182,7								136,1	327,1
1983.	195,1	87,8	107,3	113,8	3,4	110,4								91,2	217,7
1984.	210,2	117,7	92,5	86,4	3,5	82,9								121,2	175,4
1985.	136,8	72,5	64,3	54,2	1,6	52,6								74,1	116,9
1986.	166,4	103,2	63,2	36,5	4,8	34,7								105,0	97,9
1987.	106,7	61,9	44,8	10,4	0,3	10,1								62,2	55,9
1988.	112,7	74,4	38,3	3,2	0,2	3,0								77,6	47,3
1989.	98,7	79,9	18,8	0,8	0,3	0,5								85,2	15,3
1990.	154,1	107,9	46,2	3,4	2,8	0,6								115,7	46,8
1991.	61,1	39,1	22,0	1,5	1,2	0,3								45,3	22,3

PREGLED ZNAČAJNIH ZAKONSKIH PROPISA KOJI SU UREDIVALI
ODNOSE BANAKA I NBJ PO DEPONIRANJU DEVIZNE ŠTEDNJE GRADANA

Prvo deponiranje deviznih sredstava gradana u depozit kod NBJ, banke su proveli u 1978. godini.

Sl.list br. 13/17.3.78. - "Odluka o načinu primanja u depozit deviza gradana koje se vode na računima ovlaštene banke i odobravanju beskamatnog kredita ovlaštenoj banci"

- NBJ prima u depozit devize gradana i odobrava ovlaštenoj banci beskamatni kredit u visini dinarske protuvrijednosti po srednjem tečaju deponiranih deviza
- NBJ vraća iz depozita devize u slučaju smanjenja stanja deviznih računa gradana ispod iznosa deponiranih deviza po pojedinim valutama, a banka vraća odgovarajući dio beskamatnog kredita po srednjem tečaju primljenom za najranije deponiranje (FIFO metoda)
- deponiranje, povlačenje deviza vrši se uz prethodno prebijanje odliva i priliva deviza na računima gradana (netto princip)

Sl.list br. 26/19.5.78. - Odluka o dopuni Odluke o načinu primanja u depozit deviza gradana koje se vode na računima ovlaštene banke i odobravanju beskamatnog kredita".

- točka 11a - ovlaštena banka može do 30.6.1978. deponirati kod NBJ devize gradana prijenosom sa svog deviznog računa kod NBJ što ih je pribavila kupnjom na medubankarskom sastanku po srednjem tečaju. Iznos dinarske protuvrijednosti za takvu kupnju deviza osigurava se neposredno iz beskamatnog kredita koji NB republike, odnosno NB pokrajine odobrava ovlaštenoj banci na temelju zahtjeva o deponiranju deviza.
- po postupku iz točke 11a ovlaštene banke mogu deponirati devize koje odgovaraju iznosu pripisane kamate krajem svake godine deviznim računima i deviznim ulozima do 31.1. iduće godine.

Sl.list br. 31/5.4.81. - "Odluka o načinu primanja u depozit ..."

- dinarska protuvrijednost deviza što se daju u depozit kod NBJ od 1.1.1981. godine utvrđuje se primjenom srednjeg tečaja deponiranja strane valute što vrijedi na dan primanja deviza u depozit
- dinarska protuvrijednost deviza što se povlače iz depozita odreduje se primjenom srednjeg tečaja 31.12.1980. godine za devize deponirane do 31.12.1980. godine, za devize deponirane od 1.1.1981. godine utvrđuje se primjenom srednjeg tečaja na dan deponiranja.

Provedba Odluke definirana je Uputstvom NEJ br. 28. od 29.9.1981. godine.

Sl.list br. 13/16.3.84. - "Odluka o uvjetima uz koje se ovlaštene banke mogu koristiti devizama gradana, koje se vode kod tih banaka za plasmane, te za prevladavanje vremenske neusklađenosti između ostvarenog priliva i odliva deviza"

- banke ovlaštene za platni promet i kreditne poslove s inozemstvom mogu se koristiti devizama koje se kod njih vode na deviznim računima gradana za

plasmane, te za prevladavanje vremenske neusklađenosti priliva i odliva deviza na računima banke u inozemstvu, radi plaćanja prema inozemstvu za članove banke.

Sl.list br. 43/10.8.84. - "Odluka o načinu deponiranja i vraćanja deviza gradana iz depozita kod NBJ".

- na osnovu deponiranih deviza za obračunsko razdoblje, NB odobrava dinarski kredit u visini dinarske protuvrijednosti deponiranih deviza koji se dobije primjenom srednjeg tečaja koji vrijedi na koncu obračunskog razdoblja
- pri povlačenju deviza iz depozita, banka vraća dinarski kredit u visini dinarske protuvrijednosti deviza, primjenom srednjeg tečaja koji je za te devize vrijedio pri njihovom deponiranju.

Sl.list br. 45/30.8.85. - "Odluka o povećanju kredita bankama na temelju deviza gradana što su deponirane kod NBJ po osnovi valorizacije od 1.1.-30.9.1985. godine".

- NBJ preko narodnih banaka izvršit će povećanje kredita na osnovu deponirane devizne štednje gradana po osnovi tekuće valorizacije za razdoblje od 1.1.-30.9.1985. godine u visini 7% iznosa povećane razlike između dinarskog stanja depozita kod NBJ i stanja kredita datog bankama u razdoblju od 1.1.-30.9.1985. godine. Sredstva će se prenositi dinamički i to odmah 65%, a nakon 15.9. ostatak.

Sl.list br. 73/30.12.85. - "Odluka o načinu i uvjetima deponiranja i vraćanja deviza gradana iz depozita kod NBJ".

- NBJ prima u depozit od 1.1.1986. godine netto porast deviza na deviznim računima gradana za obračunsko razdoblje
- povlačenje deviza iz depozita od NBJ, vrši se stvarnim prijenosom tih deviza na devizne račune banaka do iznosa efektivno deponiranih deviza
- vraćanje deviza provodi se počevši od posljednjeg deponiranja po redoslijedu k najranijem deponiranju deviza kod NBJ (LIFO)
- kod banaka koje su prekinule kontinuitet deponiranja deviza, devize iz depozita vraćaju se s tim da se dio smanjene devizne štednje gradana pokriva devizama što ih banka nije deponirala kod NBJ.

Ova Odluka pobliže je odredena Uputstvom NBJ br. 7. od 20.2.1986. godine.

Sl.list br. 3/23.1.87. - "Odluka o visini kamata koje NBJ plaća bankama na devize što su ih gradani deponirali kod NBJ od 1.1.-25.5.1987. godine".

- NBJ od 1.1.-25.5.1987. godine plaća bankama kamatu na dinarsku protuvrijednost deviza kod NBJ po stopi od 8,5% godišnje. Kamata se obračunava i plaća tro-mjesečno unatrag.
"Odluka o visini kamata koje banke plaćaju NBJ na kredit primljen po osnovi deviza gradana deponiranih kod NBJ".
- banke plaćaju NBJ preko NB republika kamate u visini 46% godišnje.

Sl.list br. 70/30.10.87.

- NBJ plaća bankama kamatu na dinarsku protuvrijednost devizne štednje kod NBJ po stopi od 8,5% - obračunava se i naplaćuje mjesечно unatrag
- banke plaćaju kamatu od 92% godišnje. Obračunava se i plaća tromjesečno unatrag.

Sl.list br. 8/29.1.88.

- NBJ plaća bankama kamatu na dinarsku protuvrijednost devizne štednje po stopi od 6% godišnje
- banke plaćaju NBJ kamatu na kredit u visini utvrđene eskontne stope NBJ.

Sl.list br. 36/3.6.88. - "Zakon o privremenim mjerama o pokriću tečajnih razlika kod NBJ i o prijenosu na Federaciju dijela potraživanja po bilanci deviznih rezervi kod NBJ".

- radi reguliranja nepokrivenih tečajnih razlika, NBJ prenijet će na Federaciju bez obveza vraćanja, dio potraživanja po bilanci deviznih rezervi kod NBJ, a odnosi se na nepokrivenе negativne tečajne razlike nastale do 31.12.1985. godine po depozitu kod NBJ.

Sl.list br. 59/7.10.88. - "Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju".

- Banka ovlaštena za poslove s inozemstvom može devizna sredstva primljena po osnovi efektivnog povećanja devizne štednje držati na računima u inozemstvu ili prodati NBJ ili na jedinstvenom tržištu s pravom reotkupa.

Sl.list br. 64/30.10.88.

- Banke koje po završnom računu za 1988. godinu iskažu gubitak imaju pravo do visine tog gubitka, a najviše u iznosu razlike između naplaćene kamate od NBJ i obračunate godišnje kamate po deviznoj štednji gradana izvršiti razgraničenje u razdoblju od pet godina, tako da će svake godine pokriti najmanje jednu petinu razgraničenog iznosa tog gubitka.

Sl.list br. 85/22.12.89.

- obračunate tečajne razlike po deponiranoj deviznoj štednji kod NBJ u dinarskoj protuvrijednosti od 9.871 mio USD, utvrđene po srednjem tečaju dinara 31.12.1989. pretvaraju se u javni dug Federacije i postaju potraživanje NBJ od Federacije
- sredstvima osiguranim po odredbama ovog zakona NBJ koristit će se za plaćanje kamata bankama na deponiranu deviznu štednju i za pokriće realiziranih tečajnih razlika po netto smanjenoj deviznoj štednji.
NBJ plaća kamatu bankama na deponiranu deviznu štednju po kamatnim stopama utvrđenim prema kamatama u zemljama domicilnih valuta na temelju metodologije što je utvrduje Savezno izvršno vijeće.
Netto smanjenje devizne štednje nastaje ako je ukupno povlačenje devizne štednje kod pojedinih banaka veće od ukupnog polaganja devizne štednje nakon 31.12.1988. godine kod tih banaka.

Sl.list br. 88/29.12.89.

- ovlaštene banke obavezne su da drže na računima u inozemstvu 90% ukupnih primljenih deviznih sredstava gradana, koje nisu deponirale kod NBJ, kao minimalnu rezervu za održavanje likvidnosti.

Sl.list br. 17/23.3.90. - "Odluka o metodologiji utvrđivanja kamatnih stopa za deponiranu deviznu štednju prema kamatama u zemljama domicilnih valuta".

- NBJ nadoknaditi će kamatu bankama u visini propisanih kamatnih stopa od strane NBJ (polugodišnji obračun) i prema ročnoj strukturi devizne štednje.

Sl.list br. 27/25.5.90.

- ovlaštene banke obvezne su da drže na računima u inozemstvu 30% ukupno primljenih deviznih sredstava gradana, koje nisu deponirale kod NBJ kao minimalnu rezervu za održavanje likvidnosti.

Sl.list br. 33/22.6.90. - "Uputstvo o načinu plaćanja tečajnih razlika i kamata na iznos javnog duga".

- NBJ plaća bankama za polugodišnje obračune dinarsku protuvrijednost u visini nastalog netto smanjenja na deviznim računima gradana u odnosu na stanje deponirane devizne štednje
- NBJ plaća kamatu na deponiranu deviznu štednju po kamatnim stopama koje je utvrdila u Sl.listu br. 17.

Sl.list br. 38/6.8.90.

- ovlaštene banke obvezne su da drže 10% deviza u inozemstvu kao minimalnu rezervu za održavanje likvidnosti.

Slijedeća promjena je u Sl.listu br. 59/12.10.90. - 30%
i u Sl.listu br. 70/9.11.90. - 50%
Sl.listu br. 82/21.12.90. - 10%

Sl.list br. 4/18.1.91. - "Odluka o načinu utvrđivanja iznosa deponiranja deviza kod NBJ po osnovi kamate na deviznu štednju gradana deponirana kod NBJ za 1990. godinu".

- kamate se deponiraju za 1990. godinu obračunskim putem
- iznos kamate utvrđuje se tako što se obračunata kamata za 1990. godinu umanji za kamatu za prvo polugodište i netto smanjene devizne štednje u 1990. godini. Ako je netto smanjenje veće od isplaćene kamate za prvo polugodište, obračunskim putem deponirati će se cijelokupna kamata za 1990. godinu.

PRILOG III

PREGLED KAMATNIH STOPA NA DEVIZNU ŠTEDNJU GRADANA

ROK VALJANOSTI KAMATNIH STOPA	VRSTA ULOGA	ZAJEDNIČKA KAM. STOPA	DIO KAMATA U DEVIZAMA	KAMATE U DINARIMA
do 1.10.1969.	a vista	6,25 %	4 %	2,25 %
	vezana iznad 1.g.	7 %	6 %	1 %
	vezana iznad 2 g.	8 %	6 %	2 %
od 1.10.1969.				
do 1.7.1970.	a vista	6,25 %	5 %	1,25 %
	vezana iznad 1 g.	7 %	7 %	0,0 %
	vezana iznad 2.g.	8 %	7 %	1,0 %
od 1.7.1970.				
do 31.12.1970.	a vista	6 %	5,5 %	0,50 %
	vezana iznad 1 g.	7,5 %	7 %	0,50 %
	vezana iznad 2 g.	7,5 %	7 %	0,50 %
od 1.1.1971.				
do 1.12.1971.	a vista	6 %	5,5 %	0,50 %
	vezana iznad 1 g.	7,5 %	7,5 %	0 %
	vezana iznad 2 g.	7,5 %	7,5 %	0 %
od 1.12.1971.				
do 7.6.1975.	a vista	7,5 %	5,5 %	2 %
	vezana iznad 1 g.	9 %	7,5 %	1,5 %
	vezana iznad 2 g.	10 %	7,5 %	2,5 %
od 7.6.1975.				
do 1.10.1982.	a vista		7,5 %	
	vezana iznad 1 g.		9 %	
	vezana iznad 2 g.		10 %	
od 1.10.1982.				
do 1.9.1983.	a vista		7,5 %	
	vezana iznad 1 g.		9 %	
	vezana iznad 2 g.		11 %	
	vezana iznad 3 g.		12,5 %	
od 1.9.1983.			ili	
do 1.5.1984. +	a vista		7,5 %	-
	vezana iznad 1 g.		9 %	12 %
	vezana iznad 2 g.		11 %	15 %
	vezana iznad 3 g.		12,5 %	17 %
od 1.5.1984. ++				
do 30.6.1986.	a vista		7,5 %	
	vezana iznad 1 g.		9 %	
	vezana iznad 2 g.		11 %	
	vezana iznad 3.g.		12,5 %	

+ Od 1.01. 1984. - 30.06.1986. godine devizne štedište ostvaruju pravo na devizne kamate, odnosno na stimulativnije dinarske kamate, u pravilu samo štedište na privremenom radu u inozemstvu i štedište sa stalnim boravkom u inozemstvu. Kamata za ostalu deviznu štednju obračunava se po važećim kamatnim stopama za devize, a isplaćuje u dinarima.

TABELA KAMATNIH STOPA ZA OBRAČUN DEVIZNIH KAMATA NA DEVIZNE ULOGE GRADANA ++
OD 1.7.1986. GODINE DALJE

VRSTA VALUTE	VAŽENJE KAMATNIH STOPA	A VISTA	PREKO 12 mј.	PREKO 24 mј.	PREKO 36 mј.	PREKO 60 mј.
ATS	1.7.86. - 31.7.87.	5,75	6,25	6,75	7,25	7,75
	1.8.87. - 9.8.87.	5,75	8,25	8,75	9,25	9,75
	10.8.87. - 31.12.87.	4,90	7,25	7,50	8,00	8,50
	1.1.88. - 4.10.88.	4,65	6,85	7,00	7,50	8,00
	5.10.88. - 31.12.88.	4,90	7,15	7,25	7,75	8,25
	1.1.89. - 6.1.89.	4,00	7,15	7,25	7,75	8,25
	7.1.89. - 28.2.89.	4,90	7,15	7,25	7,75	8,25
	1.3.89. - 9.4.89.	2,90	3,15	3,25	3,75	4,25
	10.4.89. - 30.4.89.	3,40	3,65	3,75	4,25	4,25
	1.5.89. - 7.7.89.	3,00	3,50	3,75	4,00	4,50
	8.7.89. - 31.7.90.	3,00	3,50	3,75	4,00	5,00
	1.8.90. dalje	4,00	5,00	5,00	5,50	5,50
DEM	1.7.86. - 30.9.89.	4,50	5,60	6,10	6,60	7,00
	1.10.86. - 31.7.87.	4,50	5,60	6,10	6,60	7,50
	1.8.87. - 9.8.87.	4,50	7,60	8,10	8,60	9,50
	10.8.87. - 31.12.88.	4,00	6,75	7,00	7,50	8,00
	1.1.89. - 28.2.89.	4,00	6,50	6,75	7,25	7,75
	1.3.89. - 9.4.89.	2,00	2,50	2,75	3,25	3,75
	10.4.89. - 30.4.89.	3,00	4,00	4,50	5,00	5,00
	1.5.89. - 31.12.89.	2,45	3,30	4,00	4,45	5,00
	1.1.90. - 31.7.90.	3,00	3,80	4,10	4,55	5,50
	1.8.90. dalje.	3,00	6,95	7,40	7,90	8,00
CHF	1.7.86. - 31.7.87.	5,50	6,00	6,25	6,50	6,75
	1.8.87. - 9.8.87.	5,50	8,00	8,25	8,50	8,75
	10.8.87. - 31.5.88.	5,25	7,00	7,50	8,00	9,00
	1.6.88. - 28.2.89.	4,75	7,25	7,75	8,25	8,75
	1.3.89. - 9.4.89.	2,75	3,25	3,75	4,25	4,75
	10.4.89. - 30.4.89.	3,25	3,75	4,25	4,75	4,75
	1.5.89. - 7.7.89.	2,75	3,25	3,75	4,25	4,75
	8.7.89. - 31.7.90.	3,75	5,75	6,25	6,75	7,75
	1.8.90. dalje	4,75	6,75	7,25	7,75	8,75
USD	1.7.86. - 30.9.86.	8,40	8,80	9,10	9,20	9,50
	1.10.86. - 31.12.86.	7,25	7,50	7,75	8,00	8,55
	1.1.87. - 31.7.87.	7,00	7,50	7,75	8,00	8,55
	1.8.87. - 9.8.87.	7,00	9,50	9,75	10,00	10,55
	10.8.87. - 30.9.87.	7,30	11,10	11,30	11,45	11,75
	1.10.87. - 31.3.88.	7,40	11,40	11,60	11,80	12,25
	1.4.88. - 30.6.88.	7,75	10,50	10,85	11,00	11,65
	1.7.88. - 4.10.88.	7,55	11,30	11,55	11,85	12,10
	5.10.88. - 31.10.88.	8,25	11,90	12,15	12,30	12,20
	1.11.88. - 31.12.88.	8,25	11,90	12,15	12,30	12,60
	1.1.89. - 28.2.89.	8,55	11,80	12,30	12,40	12,60
	1.3.89. - 9.4.89.	6,55	7,80	8,30	8,40	8,60
	10.4.89. - 30.4.89.	6,55	7,80	8,30	8,40	8,40
	1.5.89. - 7.7.89.	7,40	9,20	9,25	9,20	9,05
	8.7.89. - 31.12.89.	7,40	8,30	8,20	8,20	8,10
	1.1.90. - 31.7.90.	6,85	7,25	7,25	7,35	7,50
	1.8.90. - 31.12.91.	5,40	7,25	7,25	7,35	7,50
	1.1.92. dalje	4,00	4,60	5,00	5,50	6,00

++ Pravo na devizne kamate, odnosno na stimulativnije dinarske kamate ostvaruju štedište na privremenom radu u inozemstvu i štedište sa stalnim boravkom u inozemstvu. Kamata za ostalu deviznu štednju obračunava se po jednakim, a u pojedinim razdobljima i po višim kamatnim stopama koje važe za obračun devizne kamate, a isplaćuje se u dinarima.